

ФІНАНСИ ТА ІНВЕСТИЦІЙНО – БУДІВЕЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 336.71(477)

СУЧАСНІ ПРОЦЕСИ БАНКІВСЬКОЇ КОНКУРЕНЦІЇ: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

DOI 10.30838/ P.ES.2224.260319.81.419

Андросова О. Ф., к.е.н.,
Лащенко А. М.

Національний університет “Запорізька політехніка”

Конкуренція у банківській сфері радикально відрізняється від інших секторів економіки, так як банки мають свою особливу функцію у фінансовій системі та виконують важливу роль у розвитку соціально-економічних систем. Загальновідома теорія конкуренції на користь конкуренції щодо мінімізації витрат та ефективності розподілу коштів не є повністю справедливою для банківської справи, оскільки багато проблем на ринку пов'язані з характером конкуренції та її результатами. Особливості банківської діяльності пов'язані з підвищеними внутрішніми і зовнішніми ризиками. У даній роботі досліджено конкуренцію в банківському секторі України та розглянуто її особливу характеристику. Доведено унікальність конкуренції, наведено моделі та інноваційні продукти в банківській сфері, виявлено проблематичні питання конкуренції в банківській системі. Визначено, що процес лібералізації та дерегуляції змінив фокус банків на збір депозитів та надання кредитів для проведення різноманітних видів діяльності, що посилює конкуренцію у банківській сфері усередині та за межами банківської індустрії. Інформаційні технології забезпечують сек'юритизацію, що позитивно перетворює неліквідні кредити, тобто іпотечні кредити, у торговельні інструменти. Такі дії змогли надати більше кредитів інвесторам і розподілити кредитний ризик для інвесторів з різними профілями ризику. Розглянуто бізнес-моделі великих банків і доведено, що вони характеризуються меншим ризиком зваженого капіталу, більшим непроцентним доходом, меншою часткою депозитів у загальних зобов'язаннях. Виокремлено джерела нестабільності банків, які виникають з боку зобов'язань та активів через банк та системні кризи через надмірне прийняття ризику. Конкуренція з новими позиціями погіршує якість банківського портфеля, що негативно впливає на банківську діяльність, банкам доводиться зменшувати свої інвестиції на поліпшення якості скрінінгових тестів позичальників. В банківській діяльності впроваджуються різні заходи підвищення конкурентоспроможності сучасних банків та управління нею.

Ключові слова: конкурентоспроможність; проблематика банків; банківські інновації; управління конкурентоспроможністю; лібералізація банківського сектору

UDC 336.71 (477)

CURRENT PROCESSES OF BANKING COMPETITION: TODAY REALITIES

DOI 10.30838/ P.ES.2224.260319.81.419

**Androsova O., PhD in Economics
Lashchenkova A.***National University "Zaporizhzhia Polytechnic"*

Banking competition is radically different from other sectors of the economy, since banks have their special function in the financial system and play an important role in the development of socio-economic systems. The generally accepted theory of competition for competition in terms of cost minimization and distribution efficiency is not entirely equitable for banking, since many problems in the market undermine the nature of competition and its results. Banking features are associated with increased internal and external risks. In this paper, competition in the banking sector of Ukraine is investigated and its specific characteristics are considered. The uniqueness of competition has been proved, models and innovative products in the banking sphere have been presented, problematic issues of competition in the banking system have been revealed. It has been determined that the process of liberalization and deregulation has changed the banks' focus on deposit collection and provision of loans for various types of activity, which has intensified competition in the banking sector both inside and outside the banking industry. Information technology provides securitization that positively transforms illiquid loans, that is, mortgage loans into trading instruments. Such actions could provide more loans to investors and distribute credit risk to investors with different risk profiles. Considered the business models of large banks and it is proved that they are characterized by lower risk of weighted capital, higher non-interest income, a smaller share of deposits in total liabilities. The sources of instability of banks that arise from liabilities and assets through the bank and systemic crises due to excessive risk acceptance are identified. Competition with new positions worsens the quality of the banking portfolio, which adversely affects banking, banks have to reduce their investments to improve the quality of screening tests of borrowers. In banking, various measures are being implemented to improve the competitiveness and management of modern banks.

Keywords: competitiveness; problems of banks; banking innovations; competitiveness management; liberalization of the banking sector

Актуальність проблеми. Сучасні процеси банківської конкуренції зумовлені змінами, що відбуваються на національних та світових фінансових ринках, й мають низку особливостей, що відрізняють її від конкуренції в інших галузях економіки. Банки обирають стратегії, які орієнтуються на зайняття провідних позицій у конкурентному середовищі, а також на збереження та підвищення своєї конкурентоспроможності в боротьбі за клієнтів і отримання максимального прибутку. Тому

дослідження питання підвищення конкурентоспроможності банку є зараз особливо актуальним.

Аналіз останніх наукових досліджень. Дослідженню питань ефективності та конкурентоспроможності банківської системи присвячено численні роботи вітчизняних учених, таких як: Г. Т. Карчева, Т. С. Смовженко, В. І. Міщенко, С. В. Науменкова, С. В. Міщенко, І. І. Д'яконова, М. І. Макаренко, А. Ю. Тривайло, І. Б. Охрименко, М. П. Хмара, І. Я. Карчева, К. В. Далгич. Але сьогодні банки повинні впроваджувати міри по підвищенню конкурентоспроможності на рівні формування банківської установи і виходу у конкурентне середовище.

Мета роботи. Метою є дослідження основних проблем в банківському секторі, які породжують конкуренцію між комерційними установами, виявлення основних напрямків підвищення конкурентоспроможності банку на основі банківських інновацій та впровадження заходів підвищення конкурентоспроможності сучасних банків й управління нею.

Викладення основного матеріалу дослідження. Банки вразливі до нестабільності внаслідок своїх спеціальних функцій у фінансовій системі, чим робляться схильними до жорстких регуляторних норм, нагляду та державного втручання. Вони проміжні між інвесторами і позичальниками шляхом трансформації заощаджень у банківські рахунки. Хоча панічна ситуація в банках і системні кризи створюють джерело банківської нестабільності з боку зобов'язань, ризикова поведінка банків генерує ще одне джерело нестабільності з боку активів. Стабільність банківської індустрії є дуже важливою, оскільки будь-яка нестабільність може поширюватися на всю економіку, спотворюючи ринок міжбанківського кредитування та доступність кредитів, і в кінцевому результаті може призвести до спаду.

Стандартна парадигма конкуренції на користь конкуренції щодо мінімізації витрат та ефективності розподілу коштів не є цілком справедливою для банківської справи, оскільки багато невдач на ринку спотворюють характер конкуренції та її результати.

Процес лібералізації та дерегуляції змінив фокус банків на збір депозитів та надання кредитів для проведення різноманітних видів діяльності, таких як управління активами, емісійні акції та боргові зобов'язання, сек'юритизація та страхування, що призвело до конкурентоспроможного середовища. Такі дії посилили конкуренцію у банківській сфері усередині та поза межами банківської індустрії,

головним чином від небанківських фінансових посередників та від кінцевих конкурентів, що виникають як фінансово-технологічні компанії.

Заходи лібералізації та дерегуляції включають надання послуг інвесторам та компаніям, таких як управління активами, андеррайтингові акції та боргові випуски, сек'юритизація, консалтинг, страхування й приватна торгівля [7]. Замість того, щоб інвестувати у філії, банки почали інвестувати в інформаційні технології, мережі зв'язку та спеціалізований людський капітал. Відносна вага торгів збільшилася в балансах банку, замінивши традиційні банківські відносини.

Інформаційні технології забезпечили сек'юритизацію, що дозволило перетворити неліквідні кредити, такі як іпотечні кредити, у торгівельні інструменти, тому банки змогли надати більше кредитів інвесторам і розподілити кредитний ризик для інвесторів з різними профілями ризику. Тим часом через сек'юритизацію банки змогли зменшити вимоги до капіталу за рахунок позабалансового фінансування [6]. Стимули банків до прийняття ризику та інтенсивність конкуренції посилюються, оскільки з'явилися масштабні операції.

Лібералізація та останні тенденції консолідації також збільшили розмір найбільших банків і диференціювали їхні бізнес-моделі від інших банків. Зокрема, бізнес-моделі великих банків характеризуються меншим ризиком зваженого капіталу, більшим непроцентним доходом, меншою часткою депозитів у загальних зобов'язаннях, більш ринковою діяльністю та більш складними організаціями [8].

Типові функції банків включають посередницькі послуги між кредитором та позичальником за рахунок збору депозитів, надання кредитів, трансакційних та платіжних послуг і фінансування підприємницьких проектів. Банки є вразливими до нестабільності, головним чином через унікальну трансформацію капіталу, яку вони здійснюють у своїх балансах. Вони беруть на себе різні ризики через якісне перетворення активів, в якому характеристики активів банку багато в чому відрізняються від його зобов'язань.

Джерела нестабільності банку виникають як з боку зобов'язань, так і з боку активів. Нестабільність банку з боку зобов'язань виникає через банк та системні кризи. Банки надають вкладникам необхідні

контракти, які можуть бути зняті у фіксованій сумі, і якщо такі вилучення перевищують загальну суму, доступну банкам від короткострокових інвестицій, то банки повинні продавати неліквідні активи, потенційно ініціюючи банківську діяльність. В результаті цього може виникнути системна криза, якщо банк пошириться на всю економіку, що може статися внаслідок ефекту зараження. Незважаючи на те, що інфекційні потоки є поширенням одного банку на інші банки, ефекти «доміно» виникають внаслідок труднощів банків, що потерпають від розладів, до інших банків через зобов'язання на міжбанківському ринку та платіжні системи.

Іншим каналом зараження є те, що банківська криза може негативно вплинути на всю економіку через вплив зворотнього зв'язку між фінансовим та реальним секторами з кредитною кризою. Коли значна частина фінансової системи має проблеми, вона може призвести до системного ризику, що викликає крихіткість у всій економіці через центральну функцію фінансових установ.

Нестабільність з боку активів виникає через надмірне прийняття ризику. Банки стають більш схильними до цієї проблеми через непрозорість банківських активів, що робить їх вразливими для неправильного розподілу ресурсів. Більше того, розподіл заборгованості банків серед дрібних та неінформованих вкладників перешкоджає їх ефективному моніторингу, що призводить до обмеженої відповідальності банків, які беруть участь у ризикованій поведінці.

Першою ринковою невдачею у банківській сфері є асиметрична інформація між банками та потенційними позичальниками під час надання кредитів. Механізм конкуренції не працює належним чином для банків. Коли банк збільшує ставку кредиту вище, ніж його конкуренти, він збільшує свої доходи. З іншого боку, якість фірм, які звертаються за кредитами, знижується, зменшуючи прибутки банку. Конкуренція знижує інформативність сигналів, які отримують банки щодо якості позик позичальника, а це призводить до зниження якості портфеля банків та фінансування менш ефективних інвестиційних проектів.

Конкуренція з новими позиціями погіршує якість банківського портфеля, так як банки потім зменшують свої інвестиції на поліпшення якості скринінгових тестів позичальників.

Банки збирають інформацію про позичальників через відносини,

що створюють іншу інформаційну асиметрію. Коли позичальникові необхідно повторно подати заявку на отримання кредиту, він вибирає вже знайомий банк, який надає цьому банку інформаційну монополію. Позичальник не докладає адекватних зусиль, а очікувана рентабельність інвестиційних проектів зменшується. Наявність несприятливого вибору за рахунок різнорідних позичальників і отримання інформації за рахунок кредитування породжують ендогенні постійні витрати, утримують інші банки від ринку і обмежують конкуренцію.

Другою ринковою невдачею, притаманною банківській діяльності та викривленням результатів конкуренції, є витрати на перемикання, що є важливим джерелом банківської ринкової влади і складаються з витрат споживачів при переході від одного банку до іншого. З одного боку, банки бажають знизити витрати на перемикання, оскільки нові клієнти можуть легко звернутися до них. З іншого боку, вони хочуть підвищити витрати на перемикання, щоб заблокувати клієнтів і перешкодити їм змінити свій банк.

Іншим провалом банківського ринку, який порушує конкуренцію, є мережеві структури. Банки, що використовують банкомати, є прикладом стратегічної змінної, що впливає на конкуренцію. Вкладники мають більш легкий доступ до своїх депозитів у загальній мережі банкоматів, і банки, у свою чергу, отримують вигоди від зниження ставок за депозитами. З іншого боку, мережа банкоматів гарантує, що банки є замінними та підвищують цінову конкуренцію, коли, можливо, більш високі ставки пропонуються банком конкурентів.

Банки можуть ділитися мережами банкоматів, коли банкомат використовується рідше в операціях. Рівновага відбувається або без спільного використання, або часткового розподілу мереж банкоматів через збереження деякої диференціації.

Можлива загроза нових учасників може ще більше спонукати банки ділитися своєю мережею для отримання концентрованої структури та монопольних цін. Клієнти банку можуть використовувати різні види віддаленого доступу, такі як телефонні або поштові послуги. Введення віддаленого доступу вкраде вкладників з конкуруючих банків (ефект крадіжки). З іншого боку, підвищується заміність банків (ефект заміщення), і який з цих двох ефектів домінує, визначає рівновагу.

Банки конкурують на ринках депозитів для залучення нових вкладників, а також конкурують на ринках кредитування для надання нових кредитів клієнтам, що може призвести до остаточного упередження конкурентної поведінки. Банки прагнуть отримати ринкову владу на одному з цих ринків і запропонувати неконкурентні ціни на іншому ринку.

В сучасних умовах розвиток банківської системи України є каталізатором розвитку національної економіки, адже діяльність інститутів банківського сектору зумовлює перерозподіл фінансових ресурсів та створює умови для стимулювання інвестицій. У зв'язку з цим особливого значення набуває інституційний розвиток банківської системи, а також формування сприятливого інституційного середовища на ринку банківських послуг, що дозволить підвищити конкурентоспроможність банківської системи. Однак через відсутність ефективного інституційного розвитку, позитивних змін в інституційній системі банківська система України не може реалізувати свій потенціал у частині стимулювання впровадження інновацій, поліпшення діяльності окремих інститутів чи розширення їхніх функцій, створення принципово нових інститутів банківського сектору, що підвищило б його конкурентоспроможність і сприяло економічному розвитку країни [1, с.198].

З метою підвищення конкурентоспроможності та ефективності банківського сектору важливим для України є формування інституційної моделі банківського сектору з істотною кількістю регіональних, кооперативних та спеціалізованих банківських інститутів, що будуть забезпечувати рівномірне поширення банківських послуг між регіонами України, між малим, середнім бізнесом і населенням, між певним колом клієнтів, для яких важливі спеціалізовані банківські послуги. Також важлива присутність в інституційній системі банківського сектору України великих банків із розширеною мережею філій та відділень, що постійно розроблятимуть нові банківські послуги та інновації у своїй діяльності. Якщо нині у світі надається понад 300 різних банківських послуг, то в Україні, навіть у великих банках, – лише 100–120.

В реаліях сьогодення українським банкам потрібно не просто переймати досвід інших країн, а розробляти нові, інноваційні фінансові послуги, які ефективно працюватимуть саме в українських умовах і в майбутньому нададуть їм потенційні переваги перед

закордонними банками [3, с. 18].

На розширення спектра та обсягу банківських послуг дедалі більше будуть впливати високотехнологічні фінансові інструменти з використанням технологій дистанційного банкінгу.

До потенційних переваг від упровадження фінансових інновацій можна віднести:

- зменшення витрат, пов'язаних із фінансовим посередництвом, за рахунок підвищення конкуренції у фінансовому секторі;
- зростання ефективності за рахунок більшої різноманітності продуктів та, відповідно, задоволення ширшого кола потреб;
- оперативність – зростає чутливість реакції банківської системи на вимоги споживачів і постачальників фінансових послуг;
- руйнування цінових аномалій і зменшення недосконалості ринку за рахунок більшої інтеграції ринків;
- інформаційна ефективність [5, с. 131].

За результатами систематизації й упорядкування підходів до групування банківських інновацій та з урахуванням тенденцій інноваційного розвитку банківського сектору [3] розроблено вдосконалену класифікацію сучасних банківських інновацій в умовах активної технологічної модернізації банків за такими ознаками:

- продуктові інновації (онлайн-продукти, платежі в реальному часі, мобільні, безкарткові, безконтактні платежі, дистанційне кредитування, платіжний міні-термінал);
- трансформація каналів продажу (багатоканальне, омніканальне обслуговування, філія нового призначення – екосистема для роботи з клієнтами, розвиток і впровадження дистанційного банківського обслуговування, використання соціальних медіа як нового каналу надання банківських послуг, автоматизація та самообслуговування);
- технологічні інновації (хмарні сховища даних, хмарні обчислення – обробка Big Data, відкритий банкінг – API, інтелектуальний аналіз даних, VaaS – банкінг як послуга, якій притаманний компонентний характер, технології блокчейн);
- інституційні зміни (вдосконалення банківського законодавства, оптимізація філійної мережі, інтернетизація та віртуалізація, оптимізація бізнес-процесів, організаційно-економічні інновації, створення необанків, банків без відділень з використанням мобільних додатків і сайтів для надання послуг, банків-челленджерів, які фокусуються на неосвоєних ринках, продуктах або каналах, потребах

клієнтів і технологіях);

– управління ризиками (скорингові моделі, інтегровані системи управління ризиками, прогнозування та моделювання, стрес-тестування, управління системними ризиками);

– регулювання та управління (корпоративне та стратегічне управління, централізація управління, системи раннього попередження, управління капіталом, удосконалення механізмів виведення банків з ринку);

– ринкові інновації (контекстно-залежне та геолокаційне проактивне обслуговування, everyday banking, цифрове банківське обслуговування у форматі 24/7, безпека банківської діяльності, маркетингові інновації та інші) [1, с. 212].

Заснована на інноваціях банківська діяльність забезпечує значне зменшення витрат і підвищення ефективності. Якісна інновація – потужний механізм, що забезпечує високу конкурентоспроможність, зміцнення ринкової позиції та підвищення ефективності. Вийти на конкурентний ринок першими – мета багатьох інноваційно орієнтованих стратегій розвитку банків [2, с. 300].

До складових економічної ефективності інноваційної діяльності відносять:

- продуктові - збільшення доходів від підвищення попиту на якісні нові продукти завдяки завоюванню нових ринків, розширення категорій споживачів;

- трансформація каналів продажу продуктів - розширення клієнтської бази, підвищення довіри до бренду банку, оптимізація філійної мережі, скорочення витрат банку (матеріальних, трудових, інформаційних та ін.);

- технологічні - підвищення продуктивності праці, зниження витрат на одиницю ресурсів (трудових, матеріальних, інформаційних тощо) та активів банку;

- інституційні зміни - підвищення здатності до впровадження інновацій – нових продуктів, послуг, бізнес-процесів, придбання та створення нових знань;

- управління ризиками - отримання економічного, соціального і стратегічного ефектів з урахуванням успішності розв'язання проблеми «прибуток – ліквідність – ризик», поліпшення всієї діяльності банку;

- регулювання та управління - зростання можливостей накопичення капіталу з метою фінансування інноваційної діяльності, здатність до впровадження інновацій завдяки узгодженості інтересів усіх учасників в інноваційному розвитку банку та поставлених цілей;

- ринкові - зростання рівня задоволення потреб клієнтів інноваційними послугами, підвищення конкурентоспроможності, досягнення конкурентних переваг, розширення масштабів бізнесу та поліпшення ринкової позиції банку [1, с. 216].

Важливою умовою ефективного розвитку банківської системи країни є висока якість та ліквідність активів, висока платоспроможність і фінансова стійкість банків, яка дозволяє зберігати рівноважний стан банку упродовж тривалого часу. Якість активів характеризується часткою проблемної кредитної заборгованості, яка є важливим індикатором банківської стабільності. Зниження якості активів може призвести не лише до погіршення іміджу тих банків, для яких проблема повернення прострочених кредитів є найгострішою, а й до системної банківської кризи [1, с. 231].

Ефективними методами ризик-менеджменту проблемних кредитів є купівля й передача непрацюючих кредитів (прострочених кредитів, реструктуризованих кредитів та інших) в управління третім особам (колектору) без оптимізації балансу банку, в розпорядження пов'язаним фінансовим компаніям на засадах оптимізації балансу (SPV onshore / offshore) або санаційним державним / комерційним організаціям, створення спеціального підрозділу в банку для роботи з проблемними активами.

Важливим чинником нестабільності банківської системи є високий рівень проблемної кредитної заборгованості, яка потребує ефективного управління. Банки повинні активно використовувати різні методи повернення проблемних кредитів, ураховуючи сукупність зовнішніх і внутрішніх факторів. Міжнародний досвід свідчить, що ефективним методом роботи з проблемною заборгованістю є створення санаційного банку або передача активів КУА. Проте слід пам'ятати, що раннє реагування на зміни, які відбуваються на кредитному ринку, дозволяє своєчасно спрогнозувати, виявити і вжити заходи щодо зменшення рівня проблемних кредитів [1, с. 242].

Висновки. Таким чином для управління власною конкуренто-

спроможністю сучасний банк повинен:

- запровадити нові технології через додаткові інвестиції банків для задоволення вимог ефективності;
- забезпечити ефективність банківських операцій за рахунок зменшення структури витрат і збільшення потенціалу отримання доходу;
- збільшити клієнтську базу для збільшення можливостей доходів банків і сегментування послуг клієнтів для підтримки операцій банку;
- вдосконалити процеси та ефективність роботи банку через впровадження передових методів і систем;
- розширити банківські операції за допомогою функцій на основі послуг, крім основних банківських функцій;
- впровадити нові банківські продукти для задоволення потреб клієнтів;
- оцінити структуру ризиків банківського бізнесу та визначити можливі заходи з управління ризиками для поліпшення роботи банку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Карчева Г. Т. Ефективність та конкурентоспроможність банківської системи України: монографія д-ра екон. наук / Г. Т. Карчева, Т. С. Смовженко, В. І. Міщенко та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук Г. Т. Карчевої. – Київ: ДВНЗ «Університет банківської справи», 2016. – 279 с.
2. Карчева І. Я. Сучасні тенденції інноваційного розвитку банків України в контексті концепції банк 3.0 / І. Я. Карчева // Фінансовий простір. - 2015. - № 3 (19). - С. 299-305.
3. Мароус Д. Банківський сектор в 2016 році: тенденції, прогнози, коментарі експертів/ Д. Мароус // Банківський менеджмент. – 2016. – № 2. – С. 8–15.
4. Омельченко А. М. Присутність іноземних банків на українському ринку: проблеми і рішення / А. М. Омельченко // Банківська справа. – 2010. – № 2. – С. 14–19.
5. Юхименко Т. В. Сучасні вектори розвитку банківського сектору в Україні та світі / Т. В. Юхименко // Економіка та держава. – 2015. – № 10. – С. 130–133.

6. Acharya, V. V., Schnabl, P., & Suarez, G. (2013) Securitization without risk transfer. *Journal of Financial Economics*, 107(3), 536.
7. Ratnovski, L., Laeven, L., & Tong, H. (2014). *Bank size and systemic risk*. Washington, DC: International Monetary Fund.
8. Vives, X. (2016). *Competition and stability in banking: The role of regulation and competition policy*. Princeton, NJ: Princeton University Press.

REFERENCES:

1. Karcheva, H. T., Smovzhenko, T. S., & Mishchenko, V. I. (2016). *Efektivnist ta konkurentospromozhnist bankivskoi systemy Ukrainy [Efficiency and Competitiveness of the Ukrainian Banking System]*. Kyiv: DVNZ «Universytet bankivskoi spravy» [in Ukrainian].
2. Karcheva, I. Ya. (2015) *Suchasni tendentsii innovatsiinoho rozvytku bankiv Ukrainy v konteksti kontseptsii bank 3.0 [Contemporary trends of innovation development of Ukrainian banks in the context of Bank concept 3.0]*. *Finansovyi prostir*, 3 (19), 299-305 [in Ukrainian].
3. Marous, D. (2016) *Bankivskyi sektor v 2016 rotsi: tendentsii, prohnozy, komentari ekspertiv [Banking sector in 2016: trends, forecasts, expert comments]*. *Bankivskyi menedzhment*, 2, 8–15 [in Ukrainian].
4. Omelchenko, A. M. (2010) *Prysutnist inozemnykh bankiv na ukrainskomu rynku: problemy i rishennia [The presence of foreign banks in the Ukrainian market: problems and solutions]*. *Bankivska sprava*, 2, 14–19 [in Ukrainian].
5. Iukhymenko T. V. (2015) *Suchasni vektory rozvytku bankivskoho sektoru v Ukraini ta sviti [Modern vectors of development of the banking sector in Ukraine and in the world]*. *Ekonomika ta derzhava*, 10, 130–133 [in Ukrainian].
6. Acharya, V. V., Schnabl, P., & Suarez, G. (2013) Securitization without risk transfer. *Journal of Financial Economics*, 107(3), 536.
7. Ratnovski, L., Laeven, L., & Tong, H. (2014). *Bank size and systemic risk*. Washington, DC: International Monetary Fund.
8. Vives, X. (2016). *Competition and stability in banking: The role of regulation and competition policy*. Princeton, NJ: Princeton University Press.